LAUSUNTO EDUSKUNNAN SOSIAALI- JA TERVEYSVALIOKUNNALLE

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta annetun lain, kotoutumisen edistämisestä annetun lain sekä työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annetun lain muuttamisesta (HE 84/2022 vp)

Seuraavassa sosiaali- ja terveysministeriön asiantuntijalausunto, joka koskee hallituksen esitystä työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta annetun lain sekä kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta.

Työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta annettu laki (TYP-laki)

Sosiaali- ja terveysministeriö pitää esitettyjä muutoksia perusteltuina. TYP-laissa säädetyn monialaisen yhteispalvelun tavoitteena on edistää työllistymistä tarjoamalla työttömille heidän palvelutarpeensa mukaisia julkisia työvoimapalveluja sekä sosiaali-, terveys- ja kuntoutuspalveluja. Laissa määritellään, mitä yhteispalvelulla tarkoitetaan ja mitkä viranomaiset siitä vastaavat. Kunnan tilalle tulisi hyvinvointialue, koska sosiaali- ja terveyspalvelut kuuluvat 1.1.2023 lukien hyvinvointialueen järjestämisvastuulle. Näin ollen työllistymistä edistävällä monialaisella yhteispalvelulla tarkoitettaisiin yhteistoimintamallia, jossa työ- ja elinkeinotoimisto, hyvinvointialue ja Kansaneläkelaitos yhdessä arvioivat työttömien palvelutarpeet, suunnittelevat työttömien työllistymisen kannalta tarkoituksenmukaiset palvelukokonaisuudet sekä vastaavat työttömien työllistymisprosessin etenemisestä ja seurannasta.

TYP-lain tarkoittamassa yhteistoimintamallissa mukana olevat tahot toimivat kukin omien toimivaltuuksiensa perusteella. Työllistymistä edistävässä monialaisessa yhteispalvelussa keskeisiä kunnan palveluja ovat olleet kunnan lakisääteiset sosiaali- ja terveyspalvelut kuten sosiaalityö, kuntouttava työtoiminta ja työttömien terveydenhuollon palvelut sekä mielenterveys- ja päihdepalvelut.

Sosiaali- ja terveysministeriö pitää asianmukaisena, että TYP-toiminnassa vastuu perustuu kunkin toimintamallissa mukana olevan viranomaisen lakisääteisiin tehtäviin. Monialaisessa yhteispalvelussa kyseessä on pitkälti julkisen vallan käyttöä sisältävistä tehtävistä, joita koskevan toimivallan tulee perustua lakiin. Esimerkiksi monialainen työllistymissuunnitelma on asiakasta velvoittava suunnitelma.

Sosiaali- ja terveysministeriö tuo esiin, että laissa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (612/2022) säädetään kunnan ja hyvinvointialueiden yhteistyöstä koskien hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä. Siinä hyvinvointialueen on toimittava yhteistyössä kuntien kanssa. Myös sosiaalihuoltolaissa säädetään monialaisesta yhteistyöstä eri toimijoiden kanssa. Sosiaali- ja terveysministeriö katsoo, että monialaisessa yhteispalvelussa yhteistyö hyvinvointialueen ja kuntien kesken on kannatettavaa.

Kotoutumisen edistämisestä annetun laki (kotoutumislaki)

Sosiaali- ja terveysministeriö on lausuntovaiheessa kiinnittänyt huomioita STM:n toimialan näkökulmasta kehittämistä kaipaaviin linjauksiin. Esitys on täydentynyt lausuntovaiheen jälkeen, mutta STM kiinnittää huomiota erityisesti sosiaalihuollon asiakkaan asemaan uudistuksessa.

Kotoutumista edistävien toimenpiteiden järjestäminen

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuun siirtyminen kunnista hyvinvointialueille 1.1.2023 alkaen tarkoittaa sitä, että sosiaalihuollon asiakkaiden keskeisistä palveluista vastaava viranomainen on jatkossa kunnan sijaan hyvinvointialue.

Voimassaolevan lain 6 §:n mukaan kotoutumista edistäviä toimenpiteitä ja palveluja järjestetään osana kunnallisia peruspalveluja ja työ- ja elinkeinohallinnon palveluja. Kunnallisia peruspalveluja ei ole ollut tarve eritellä toimialoittain tähän mennessä sen tarkemmin. Keskeisiä järjestämisvastuuta ja asiakkaan palveluita määrittäviä säännöksiä ovat alkukartoitusta ja kotoutumissuunnitelmaa koskevat säännökset. Se, kuka on ensisijaisesti vastuussa alkukartoituksen aloittamisesta ja eteenpäin ohjaamisesta kantaa suurimman vastuun. Toimivalta TE-toimiston ja kunnan välillä onkin voimassaolevassa laissa jaettu niin, että TE-toimisto käynnistää alkukartoituksen maahanmuuttajalle, joka on julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetussa laissa (916/2012) tarkoitettu työtön työnhakija. Kunta käynnistää alkukartoituksen maahanmuuttajalle, joka saa muuten kuin tilapäisesti toimeentulotuesta annetun lain (1412/1997) mukaista toimeentulotukea.

Esityksessä 6 §:ään lisätään myös hyvinvointialueen järjestämisvastuulla olevat sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut. Esityksen linjauksena kuitenkin on, että myös haavoittuvassa asemassa olevista maahanmuuttajista ja sosiaalihuollon asiakkaista (jotka saavat toimeentulotukea muuten kuin tilapäisesti) alkukartoitukset laatii pääsääntöisesti kunta, joka kutsuu hyvinvointialueen tarvittaessa mukaan kotoutumissuunnitelman laadintaan. STM:n haluaa vielä nostaa esiin haavoittuvassa asemassa olevien maahanmuuttajien asemasta esiin seuraavia kysymyksiä.

Alkukartoitus ja kotoutumissuunnitelmat

Maahanmuuttajan palvelutarve määritellään alkukartoituksen perusteella. Alkukartoituksessa katsotaan maahanmuuttajan aikaisempi koulutus, työhistoria, kielitaito sekä tarvittaessa muut työllistymiseen ja kotoutumiseen vaikuttavat seikat. Kotoutumissuunnitelma on maahanmuuttajan yksilöllinen suunnitelma niistä toimenpiteistä ja palveluista, joiden on tarkoitus edistää hänen mahdollisuuksiaan osallistua yhdenvertaisena jäsenenä yhteiskunnan toimintaan. Maahanmuuttajalla on oikeus kotoutumissuunnitelmaan, jos hän on julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetussa laissa tarkoitettu työtön työnhakija tai jos hän saa muuten kuin tilapäisesti toimeentulotuesta annetun lain mukaista toimeentulotukea. Kotoutumissuunnitelma voidaan laatia myös muulle maahanmuuttajalle, jos hänen arvioidaan alkukartoituksen perusteella tarvitsevan suunnitelmaa kotoutumisen edistämiseksi. Lisäksi kotoutumislaissa säädetään alaikäisten ja perheiden kotoutumissuunnitelmista.

Sosiaali- ja terveyspalvelut ovat olleet keskeinen osa kunnan peruspalveluita. STM:n näkemyksen mukaan sosiaali- ja terveyspalveluita on myös sisällytetty maahanmuuttajien kotoutumissuunnitelmiin. Kotoutumislain 13 §:n pääsäännön mukaan kunta ja TE-toimisto laativat kotoutumissuunnitelman yhdessä maahanmuuttajan kanssa, joten sosiaali- ja terveyspalveluita on ainakin lainsäädännön perusteella voitu sisällyttää työttömien maahanmuuttajien sekä

toimeentulotukea muuten kuin tilapäisesti saavien maahanmuuttajien kotoutumissuunnitelmiin. Erityisesti jälkimmäisten joukossa on paljon haavoittuvassa asemassa olevia henkilöitä, joiden kotoutumisen edistämisessä sosiaali- ja terveyspalveluilla on keskeinen rooli.

Kunnalla ei ole toimivaltaa enää 1.1.2023 lukien sopia asiakkaan sosiaali- ja terveyspalveluista kotoutumissuunnitelmassa. Tämä johtuu siitä, että kunnalla ei ole enää toimivaltaa näiden palveluiden järjestämiseen. Viranomainen ei voi vastata suunnitelmissa muista kuin omaan toimivaltaansa kuuluvista tehtävistä.

STM pitää myönteisenä, että esitys on täydentynyt lausuntovaiheen jälkeen pykälillä 10, 13, 14 ja 15. Säännöksiin on lisätty hyvinvointialuetta koskevaa sääntelyä.

> Alkukartoituksen järjestämistä koskevaan 10 §:ään on lisätty 2 momentti, jonka mukaan *hyvinvointialue voi työ- ja elinkeinotoimiston tai kunnan pyynnöstä osallistua 1 momentissa tarkoitettuun alkukartoitukseen, jos maahanmuuttajan kotoutumisen edistäminen edellyttää työ- ja elinkeinotoimiston, kunnan tai hyvinvointialueen järjestämisvastuulle kuuluvien 6 §:ssä tarkoitettujen palvelujen yhteensovittamista*. Pykälän 4 momentissa säädetään, että *alkukartoituksen perusteella työ- ja elinkeinotoimisto tai kunta arvioi, tarvitseeko maahanmuuttaja 11 §:ssä tarkoitetun kotoutumissuunnitelman.*
>
> Kotoutumissuunnitelman laatimista koskevaan 13 §:ään on lisätty 3 momentti jonka mukaan *hyvinvointialue voi työ- ja elinkeinotoimiston tai kunnan pyynnöstä osallistua 1 momentissa tarkoitetun kotoutumissuunnitelman laatimiseen, jos maahanmuuttajan kotoutumisen edistäminen edellyttää työ- ja elinkeinotoimiston tai kunnan sekä hyvinvointialueen järjestämisvastuulle kuuluvien 6 §:ssä tarkoitettujen palvelujen yhteensovittamista.*

STM pitää ongelmallisena, että hyvinvointialueella ei ole itsenäistä toimivaltaa sosiaalihuollon asiakkaiden[1] alkukartoituksen ja kotoutumissuunnitelman laatimisessa, vaan se toimii ainoastaan kunnan tai TE-toimistona pyynnöstä tai niiden arvioinnin perusteella. Kunta toimii oman toimivaltansa perusteella, mutta lainsäädäntöä ei ole siitä, mikä taho kunnassa suorittaa tämän arvioinnin.

> Kotoutumissuunnitelman laativan viranomaisen tehtävistä säädetään 14 §:ssä. Sen 2 momentti on voimassaolevan lain mukainen. Sen mukaan *kunta sopii kotoutumissuunnitelmassa maahanmuuttajan kanssa kotoutumista ja työllistymistä edistävistä kunnan palveluista tai muista toimenpiteistä, jos maahanmuuttaja ei terveydentilansa, ikänsä, perhesyiden taikka näihin rinnastettavien syiden vuoksi voi osallistua kotoutumista tukeviin työvoimapoliittisiin toimenpiteisiin.*
>
> Säännökseen on lisätty 3 momentti: *Jos kotoutumissuunnitelma laaditaan 13 §:n 2 momentissa tarkoitetulla tavalla monialaisesti, tämän pykälän 1 ja 2 momentissa*

[1] Toimeentulotuki on sosiaalihuollon tukimuoto, joten toimeentulotukea muuten kuin tilapäisesti saavat henkilöt ovat hyvin usein sosiaalihuollon asiakkaita. Pelkkää Kelan perustoimeentulotukea saavat ovat toimeentulotukilainsäädännön kautta sosiaalihuollon lainsäädännön periaatteiden piirissä.

tarkoitettujen asioiden lisäksi maahanmuuttajan kanssa sovitaan kotoutumista edistävistä hyvinvointialueen järjestämisvastuulla olevista palveluista.

Edellä oleva 2 momentin viittaukset terveydentilaan, ikään ja perhesyihin ovat tekijöitä, joita on tyypillisesti arvioitu kunnan sosiaalihuollossa. Nyt arvioinnin tekee kunnassa joku muu taho. Säännöksen 3 momentti on kirjoitusasultaan epätarkka. Siinä ei todeta selkeästi, kuka sopii maahanmuuttajan kanssa hyvinvointialueen järjestämisvastuulle kuuluvista palveluista ja tätä voisi täsmentää.

Kotoutumissuunnitelman velvoittavuus ja toimeentulotukitiedon siirto

Kotoutumislailla on tärkeä yhteys maahanmuuttajien toimeentulon turvaamiseen ja toisaalta etuuksiin liittyviin velvollisuuksiin. Maahanmuuttajan etuudet on sidottu kotoutumissuunnitelmaan. Jos maahanmuuttaja kieltäytyy ilman perusteltua syytä kotoutumissuunnitelman laatimisesta tai tarkistamisesta taikka kieltäytyy osallistumasta siinä sovittuun yksilöityyn toimenpiteeseen, hänen oikeuttaan toimeentulotukeen tai työttömyysetuuteen voidaan rajoittaa.

Toimeentulotuen perusosan alentamisesta säädetään toimeentulotukilain 10 §:ssä ja säännöksessä viitataan kotoutumislain mukaiseen kotoutumissuunnitelmaan. Kotoutumissuunnitelman laatiminen ja siihen osallistuminen on velvoittavaa niiden toimeentulotukiasiakkaiden kohdalla, joihin sovelletaan toimeentulotukilain 2 a §:ää (velvollisuus ilmoittautua työttömäksi työnhakijaksi).

STM korostaa, että toimeentulotukiasiakkaiden velvollisuus noudattaa kotoutumissuunnitelmaa sekä sen laiminlyöntiin liittyvä perusosan alentamista koskeva sääntely kuuluvat toimeentulotukilainsäädännön keskeiseen sisältöön. Toimeentulotuki on sosiaalihuollon tuki, minkä vuoksi perusosan alentamista koskeva harkinta ja siihen liittyvä tiedonvaihto on tähän mennessä palvellut toimeentulotukilain tavoitteita ja perustunut Kelan ja sosiaalihuollon viranomaisten väliseen tiedonvaihtoon. Sosiaalihuollon asiakasta koskevat tiedot ovat pääosin salassa pidettäviä arkaluonteisia henkilötietoja. Sellaisina ne kuuluvat perustuslain 10 §:n 1 momentissa tarkoitetun yksityiselämän ja henkilötietojen suojan piiriin.

Kotoutumislakiin sisältyy 87 a §, joka koskee Kelan velvollisuutta luovuttaa tietoja kunnalle. Esityksessä tätä säännöstä on sanamuodoltaan tarkennettu, mutta edelleen *Kelan tulisi toimittaa henkilön kotikuntalain mukaiselle kunnalle maksutta ja salassapitosäännösten estämättä alkukartoituksen käynnistämistä varten välttämättömät tiedot maahanmuuttajasta, johon sovelletaan tätä lakia ja joka saa muuten kuin tilapäisesti toimeentulotuesta annetun lain mukaista toimeentulotukea.*

Kuten edellä on tuotu esiin, STM:n mielestä parhaiten sosiaalihuollon asiakkaita palvelisi se, että hyvinvointialueen sosiaalihuollolla säilyisi itsenäistä toimivaltaa toimeentulotukea saavien asiakkaiden alkukartoituksista vastaamisesta. Tällöin toimeentulotukiasiakkuudesta ei olisi tarve ilmoittaa tietoja sosiaalihuollon ulkopuoliselle toimijalle kuntaan.

Toimeentulotukilain 18 a §:n 3 momentin mukaan kunnan tulee antaa Kelalle oma-aloitteisesti perusosan alentamista koskevissa *tilanteissa salassapitosäännösten ja muiden tiedon antamista koskevien rajoitusten estämättä toimeentulotuen perusosan alentamisharkinnassa tarvittavat tiedot. Kunta harkitsee tietojen toimittamisen tarpeellisuuden tuensaajan kokonaistilanteen huomioon ottaen sekä ottaen huomioon sen, että alentaminen ei saa vaarantaa ihmisarvoisen elämän edellyttämän turvan mukaista välttämätöntä toimeentuloa eikä alentamista muutenkaan voi*

pitää kohtuuttomana. Säännöksen kunta-sana viittaa kunnan sosiaalihuoltoon, jossa sosiaalihuollon ammattilaiset voivat harkita tuen saajan kokonaistilannetta tietojen luovutustilanteessa. Toimeentulotukilaissa ei ole säädetty tietojen luovutusta ja harkintaa sosiaalihuollon ulkopuolisille toimijoille.

Toimeentulotukilain uudistaminen on parhaillaan vireillä ja esitysluonnoksessa vastaavantyyppinen säännös on esitetty muutettavaksi niin, että harkinnan tietojen toimittamisesta tekee hyvinvointialue. Kotoutumislain muutos edellyttäisi tämän säännöksen uudelleenarviointia. Mikäli 87 a § säilyy esitetyssä muodossaan, tulisi arvioida, millä kriteereillä kunta, jossa ei ole enää sosiaalihuollon järjestämisvastuuta, voi tämän tyyppistä perusosan alentamisharkintaan kytkeytyvää tietojen luovutusharkintaa toteuttaa. STM:n mielestä kunnan vastuutahon määrittely vaatisi tällöin merkittäviä täsmennyksiä.

Lakisääteiset sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut ovat perustuslain 124 §:ssä tarkoitettuja julkisia hallintotehtäviä. Palvelutarpeen selvittäminen ja palvelusuunnitelman tekeminen sekä ainakin eräiden palvelutapahtumien toteuttaminen ovat luonteeltaan julkisia hallintotehtäviä. Kotoutumissuunnitelman laatimisessa on kyse julkisen vallan käytöstä.

STM katsoo, että mikäli kunnalle säädetään 1.1.2023 lukien vastuu toimeentulotukiasiakasta velvoittavan kotoutumissuunnitelman laatimisesta, kunnan tehtävistä tulisi säätää tarkemmin. Siitä, että tehtävää hoitaa ”kunta”, ei ilmene riittävän täsmällisesti kuka ja mikä taho kunnassa olisi toimivaltainen vastaamaan alkukartoituksesta ja kotoutumissuunnitelmasta. Tämä johtuu siitä, että suunnitelman laiminlyönnistä voi seurata viimesijaisen tuen alentaminen, joka ei saisi kuitenkaan vaarantaa ihmisarvoisen elämän edellyttämän turvan mukaista välttämätöntä toimeentuloa. Olisi tärkeää varmistua siitä, että suunnitelmaa koskeva asiakaskohtainen päätöksenteko olisi asianmukaisesti järjestetty.

Vaihtoehtoinen sääntelytapa

STM on esittänyt lausuntovaiheessa, että eräs vaihtoehtoinen tapa sääntelyyn olisi ollut se, että toimeentulotukea muuten kuin tilapäisesti saavien maahanmuuttajien kotoutumispalvelut voitaisiin turvata monialaisesti ilman tiedon siirtoon liittyviä haasteita 1.1.2023 lukien tietyin muutoksin. Tämä vaihtoehtoinen ehdotus koskisi muita kuin TE-palveluiden asiakkaina olevia työttömiä työnhakijoita, siis pienepää kotoutujien joukkoa.

Kotoutumislain 87 a §:n mukainen tieto toimeentulotukea saavista voitaisiin toimittaa Kelasta edelleen sosiaalihuollolle, eli 1.1.2023 lukien hyvinvointialueelle. Siellä arvioitaisiin henkilön sosiaalipalvelujen tarve sekä käynnistettäisiin 11 §:n mukainen alkukartoitus. Samalla arvioitaisiin pikaisesti, tarvitseeko henkilö kotoutumissuunnitelman. Asiakkaalle kerrottaisiin kunnan kotoutumispalveluista ja ohjattaisiin henkilö välittömästi niiden pariin. Lain 13 §:n mukaan kunta, hyvinvointialue ja TE-toimisto laatisivat kotoutumissuunnitelman yhdessä maahanmuuttajan kanssa. Kotoutumissuunnitelmaan liittyvistä viranomaisten tehtävistä lisättäisiin 14 §:ään hyvinvointialueen tehtävät nykyisten TE-toimiston ja kunnan tehtävien rinnalle. Hyvinvointialue sopisi kotoutumissuunnitelmassa maahanmuuttajan kanssa kotoutumista ja työllistymistä edistävistä hyvinvointialueen palveluista tai muista toimenpiteistä, jos maahanmuuttaja ei terveydentilansa, ikänsä, perhesyiden taikka näihin rinnastettavien syiden vuoksi voi osallistua kotoutumista tukeviin työvoimapoliittisiin toimenpiteisiin. Kuntaa koskisi vastaava säännös.

15 §:ssä säädetystä alaikäisen kotoutumissuunnitelmasta vastaisi hyvinvointialue. Se laatisi alaikäisen maahanmuuttajan kanssa kotoutumissuunnitelman, jos siihen on alaikäisen yksilöllisistä

olosuhteista johtuva tarve. Alaikäiselle ilman huoltajaa saapuneelle ja oleskeluluvan saaneelle laaditaan aina kotoutumissuunnitelma. Alaikäisten ilman huoltajaa maassa olevien asumisen ja tuen järjestäjänä hyvinvointialueella olisi jatkossa lapsen arjen kannalta merkittävä kotoutumista tukeva rooli, joten vastuu suunnitelman laatimisesta olisi perusteltu. On myös huomioitava, että tämän asiakasryhmän asumisen järjestäminen perheryhmäkodissa perustuisi ehdotetun mukaisesti edelleen kotoutumislakiin, eikä olisi sosiaalipalvelu. Säännös olisi sisällöllisesti muuten vastaava kuin tälläkin hetkellä.

16 §:ssä säädetystä perheen kotoutumissuunnitelmasta vastaisi myös hyvinvointialue. Hyvinvointialue laatisi perheen kotoutumissuunnitelman, jos perheen kokonaistilanne sitä edellyttää. Suunnitelman tarvetta arvioitaessa kiinnitetään erityistä huomiota lapsen tai nuoren kehitystä tukevan ja ohjaavan vanhemmuuden edellytyksiin ja vanhempien tuen ja koulutuksen tarpeisiin. Vanhemmuuden edellytysten ja vanhemmuuteen liittyvän tuen tarpeen arviointi, tulee toteuttaa sosiaalihuollossa, jotta voidaan varmistaa perheen ohjautuminen tuen piiriin mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Sosiaalihuoltolain 11 § mukaisesti sosiaalipalveluja on järjestettävä mm. lapsen tasapainoisen kehityksen ja hyvinvoinnin tukemiseksi. Näin ollen hyvinvointialueen rooli tulisi olla keskeinen perheen kotoutumissuunnitelman laatimisessa. Perheen kotoutumissuunnitelma laaditaan monialaisena yhteistyönä ja sovitetaan yhteen yksilöllisten kotoutumissuunnitelmien ja perheenjäsenille laadittujen muiden asiaan liittyvien suunnitelmien kanssa. Hyvinvointialue lisättäisiin myös 17 ja 18 §:iin kunnan ja TE-toimiston rinnalle.

Alaikäisenä ilman huoltajaa saapuneiden palvelut ja järjestämisvastuun siirtäminen

Sosiaali- ja terveysministeriö kannattaa alaikäisenä ilman huoltajaa maahan tulleiden lasten ja nuorten asumisen järjestämisen vastuun siirtoa hyvinvointialueille. Perheryhmäkotitoiminta, jossa järjestetään alaikäisten asuminen, hoiva ja huolenpito on luonteeltaan vahvasti sosiaalihuollollista toimintaa ja lainsäädäntö kytkeytyy vahvasti sosiaali- ja lastensuojelulainsäädäntöön, joiden toteuttamisen pääsääntöinen vastuu on jatkossa hyvinvointialueilla. Nykyisin perheryhmäkoteja on kunnissa järjestetty sekä osana sosiaali- ja terveydenhuollon palveluita, että osana muita palveluita. Perheryhmäkotitoimintaa on myös hankittu palveluntarjoajilta. Palveluiden henkilöstö työskentelee kunnissa pääosin sote-palveluiden alaisuudessa, mutta toiminta ei ole juridisesti sosiaalihuoltoa. Suomen ratkaisu alaikäisten ilman huoltajaa maassa olevien lasten tuen ja asumisen järjestämisestä kotoutumislain mukaisina palveluina sosiaalihuollon sijaan, on poikkeuksellinen verrattuna muihin EU-maihin.

Sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämisvastuun siirtymisen myötä kuntaan ei jää 1.1.2023 lähtien toimialaa, joka voisi perustellusti vastata ympärivuorokautisen hoivan järjestämisestä haavoittuvassa asemassa oleville lapsille. Jo nykytilanteessa perheryhmäkotitoiminta on pääosin organisoitu sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalle, vaikka kyse ei olekaan juridisesti sosiaalipalvelusta. Osana kotoutumislain kokonaisuudistusta on tavoitteena siirtää perheryhmäkotien toiminta kotoutumislaista sosiaalihuollon lainsäädäntöön, jotta mm. perheryhmäkotien ohjaus, valvonta sekä päätös- ja lupakäytännöt vastaisivat muiden haavoittuvassa asemassa olevien asiakasryhmien ympärivuorokautisen laitoshoidon käytäntöjä. Toimiva yhteistyö kunnan ja hyvinvointialueen välillä on keskeinen tekijä kotoutumista edistävässä työssä etenkin ilman huoltajaa maassa olevien osalta. Sekä kunnan että hyvinvointialueen tulee olla sitoutuneita ottamaan vastaan ilman huoltajaa maassa olevia lapsia. Hyvinvointialueen

valmiuden lisäksi kunnan sivistystoimen palveluissa tulee olla resurssit tarjota lapsille riittävää tukea.

Neuvotteleva virkamies Susanna Rahkonen